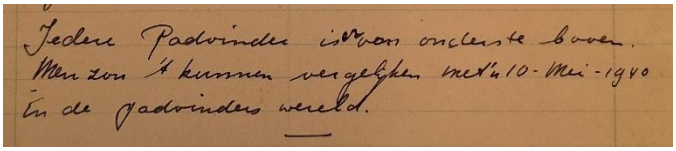
Dick Ghijben

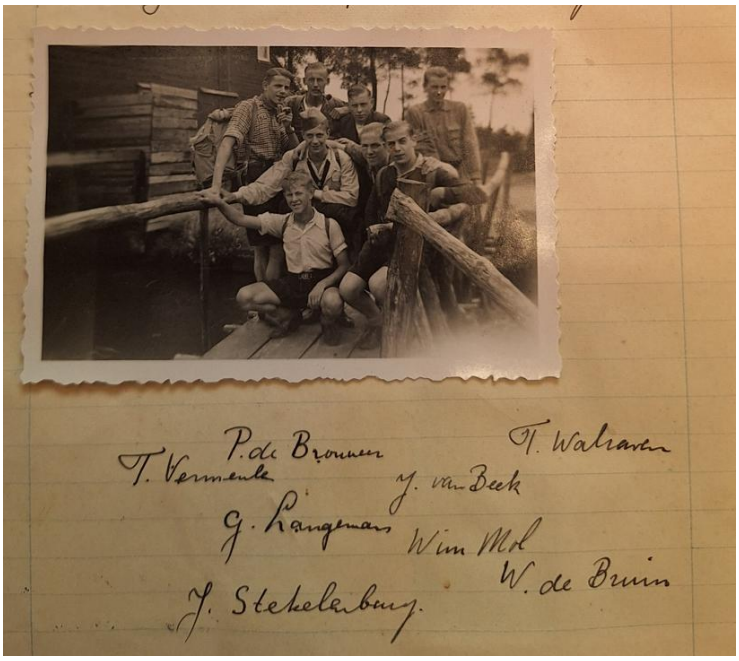
Vrijheid in herdenken

Frederik (Dick) Ghijben is geboren op 17 augustus 1924 in Den Bosch. Hij was de zoon van Frederik Alexander Petrus Johannes Ghijben (1947) en Dorothea Jacoba Carolina Wittelaar (1897-1971). Zijn ouders trouwden in 1918 en zijn in 1943 gescheiden. Hij had een broer Henri (Hans) Frederik (1919). Zijn broer was actief binnen de koopvaardij.

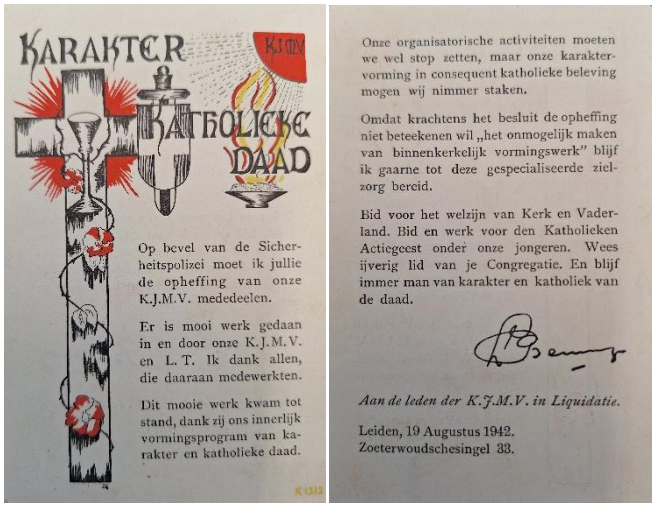
Dick was verkenner bij de katholieke Sint Tarcisiusgroep in Eindhoven. In 1941 hadden twee katholieke groepen in Eindhoven, de Sint Willibrordus van de parochie Heilige Hart en de Sint Tarcisiusgroep van Philipsdorp, geen stam. De jongens vonden dat die er wel noodzakelijk moest komen. Er werd uiteindelijk één oubaas gevonden, Jan Smit, een oud hopman uit Rotterdam. De oudste verkenners van beide groepen gingen daarom samen in één nieuwe stam, de Baden Powell stam (Willibrordusstam). Hun eerste opkomst was 27 november 1940. Ze begonnen met acht stamleden (voortrekkersgasten), inclusief oubaas Jan Smit en baas Fons Sipman. Deze voortrekkersgasten, onder wie Dick, werden op 11 december geïnstalleerd.

Jedere Padvinder is van onderste boven.
Men zou 't kunnen vergelijken met 10-Mei-1940
En de padvinders wereld.

Dick hield een aantal logboeken bij tijdens de oorlog waarin hij de stamactiviteiten beschreef. Op 2 april 1941 verscheen in het logboek de mededeling dat de Padvinderij werd verboden. De stam bleef gewoon activiteiten ondernemen, organiseerde weekendkampen en ging in de zomer van 1941 op zomerkamp. Van veel tochten maakte Dick routeschetsen en er werden foto´s gemaakt die het logboek vullen.

Na het verbod op Scouting gaat de stam verder als onderdeel van de Katholieke Jonge Middenstands Vereniging (KJMV) Sint Augustinus in Eindhoven. Ze blijven hun groep de Baden Powell stam noemen en bij verschillende activiteiten dragen de jongens nog een das of verkennersbloes. Ze dragen ook een alternatieve padvindershoed. Op 1 januari 1942 krijgt Dick de stamnaam ´Yankee´. Hij gebruikt deze de rest van de oorlog in zijn logboek.

Op 19 augustus 1942 wordt ook de KJMV verboden, maar dit weerhoudt een deel van de jongens niet om door te gaan.

In december 1942 en maart 1943 beschrijft Dick de bombardementen op Eindhoven. Voortrekker Cor Manders raakte bij het bombardement in maart gewond door een scherf aan zijn enkel. Scholen binnen 500 m van de Philipsfabrieken werden daarna als voorzorgmaatregel gesloten. Andere scholen, zoals het St. Joris college waar Dick op zat, namen leerlingen op. Hij ging met een aantal voortrekkers op kamp en was nog weg toen de april-mei stakingen in 1943 uitbraken, maar ze konden nog thuiskomen met de trein. Dick werkt in 1943 ook aan de eisen om voortrekker te worden. Oud oubaas dr. H. Weijtens van de St. Jorisstam was zijn borg op geestelijk gebied en Jacques Stalpen, een student in Tilburg, op technisch gebied.

In 1943 begon de bezetter fanatieker met het ronselen van jongens om als dwangarbeider in Duitsland te gaan werken, Jacques Stalpen, maar ook verschillende stamleden werden opgeroepen en vertrokken, Joop Peter, Piet de Brouwer, Harrie van der Eijnden, Theo Vermeulen, Piet van den Nieuwenhof, Willie de Bruin en Jo van Otterdijk.

In juli 1943 maakte Dick een trektocht door Zuid Limburg met Harrie van den Heuvel. Hij ontmoette onderweg meer padvinders en padvindsters en op verschillende foto´s staan ze in uniform. In augustus wilde Dick met één van hen, Bram uit Zutphen, een tocht door Friesland maken. Maar toen Dick bij hem kwam en ze een dag later wilden vertrekken, werd die ochtend op 5 augustus bekend gemaakt dat *´iedereen die niet in de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland woonachtig waren maar er wel verbleven, binnen vijf dagen uit de desbetreffende provincie vertrokken moet zijn.´*

Op 24 augustus 1943 werd Dick tijdens een razzia opgepakt. Hij had nog geen Ausweis. Met meerdere opgepakte jongens ging hij op transport naar de Willem II kazerne in Tilburg en daarna richting Den Bosch. De jongens waren bang in Kamp Vught terecht te komen, maar ze gingen naar Sint Michielsgestel. Door het Arbeidsambt werd Dick goedgekeurd voor middelzware arbeid. Zijn moeder regelde ondertussen met veel moeite een Ausweis waarna Dick weer op vrije voeten kwam. Omdat de druk op jongeren toenam en scholieren die geen eindexamen deden maar wel oud genoeg waren, op transport gingen, probeerde Dick ergens een vast baantje te krijgen. Bij Philips in Eindhoven lukte niet en ook niet bij de vader van een vriend die in Den Helder als aannemer werkte. Uiteindelijk kwam hij terecht bij

papierfabriek in Renkum. In het voorjaar van 1944 lukte het uiteindelijk om bij Philips een opleiding te gaan volgen op de Jongensnijverheidsschool.

Samen met onder andere voortrekker Leo van der Ven sluit hij zich aan bij de NTKC, de Nederlandse Kampeerclub. In groepsverband recreatief kamperen is nog niet verboden door de bezetter en via de ANWB kunnen cursussen gevolgd worden. Met een aantal vrienden vormde hij de Amicoclub met de Vincoploeg en de Werendiploeg. en met Pasen 1944 kampeerden ze op Coldenhove. Een paar week later krijgen ze tijdens een kampeermentor weekend van de ANWB op Coldenhove een inval van de SS, maar dit loopt met een sisser af.

In de zomer gaat Dick weer op kamp. Dit keer naar Maastricht. Onderweg horen ze regelmatig vliegtuigen overvliegen die naar Duitsland gaan voor bombardementen. Een dag na de bevrijding van Eindhoven op 17 september 1944 wordt de stad door de Duitsers gebombardeerd. De voortrekkers gaan de stad in en leveren hand- en spandiensten. Ze worden onder andere bij de ´verbindingsdienst Engels sprekenden´ ingezet en treden op als gids voor de geallieerden. Ook helpen ze met evacuaties en verhuizingen. In Eindhoven wordt, in navolging van Nijmegen, een scoutsclub opgericht waar geallieerde scouts een gezellige avond kunnen hebben. Voor de club, gevestigd in café Het Spinnenwiel, was voldoende animo, niet alleen bij geallieerde militairen, maar ook bij Nederlandse verkenners en voortrekkers die op doortocht waren.

Dick overleed op 27 februari 2009 in Zevenaar.

Meer informatie

Akte - Brabants Historisch Informatie Centrum
Logboek Dick Ghijben, Baden Powellstam Eindhoven 1941-1942, NIOD 9212
Logboek Dick Ghijben, Baden Powellstam Eindhoven 1942-1943, NIOD 9212
Logboek Dick Ghijben, Baden Powellstam Eindhoven 1944-1945, NIOD 9212
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 22, 1937, no. 2, 1937 » 1937-02 - Pag. 28 | Delpher
GHIJBEN, Henri Frederik
Henri Frederik Ghijben ('s-Hertogenbosch, 14 juli 1919 - locatie onbekend, datum onbekend) - Oorlogsbronnen.nl

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.